

SANT ANDREU DE PORRERES

La Vall del Bac, m. de La Vall de Bianya
Catalunya Romànica, resum

Situació

Una panoràmica amb l'església enmig del paisatge que l'envolta. J. M. MELCIÓ

L'església de Sant Andreu de Porreres es troba a 818 m d'altitud, a la riba esquerra de la Vall del Bac, sota el Puig Ou.

Mapa: 256M781. Situació: 31TDG535806.

De la carretera d'Olot a Sant Pau de Segúries, a 2 km d'aquesta població i al coll anomenat de Segúries, surt una pista forestal que davalla vers llevant a la Vall del Bac i passa per les masies de l'Om, la Rovirota i la Canova. Poc abans de l'aiguabarreig de la riera del Bac (Llierca) amb la de Sant Andreu, el camí s'enfila a mà esquerra fins a assolir l'església de Sant Andreu de Porreres. (ANM)

O per Castellfollit, Ctra. d'Oix, abans de can Bundància a l'esquerra camí de la Vall del Bac, passem primer per la Vall de Carrera, ja a la Vall del Bac passat l'Hostal, pont del Tomàs, trobem a la dreta de la carretera el Pagès, una casa grossa, passat enfilem cap a Porreres.

Història

Una de les mencions documentals més antigues on apareix esmentada l'església de Sant Andreu de Porreres data de l'any 977, quan el comte bisbe Miró de Besalú, amb motiu de la fundació del monestir de Sant Pere de Besalú, atorgà a aquest cenobi, entre d'altres moltes propietats situades dins el comtat besaluenc, aquesta església amb tots els drets que se'n derivaven; segons figura en l'escriptura, el comte bisbe Miró donà "ad praefatum coenobium alodes quos habeo in predicto comitatu in locum qui dicitur Porrarias, Ecclesiam in honori Sancti Andreae sitam cum decimis et primiciis et oblaciones fidelium et totam ipsam". Un any més tard, el 978, en un document de similars característiques a l'anterior, el mateix comte bisbe confirmà a la comunitat de Sant Pere les donacions abans esmentades dins el lloc de "Porrarias", les quals en aquesta escriptura apareixen especificades (horts, casals, pastures, boscos, aigües, molins, etc.) i definides territorialment mitjançant la delimitació de les afrontacions parroquials de l'església de Sant Andreu.

Si bé, doncs, sabem que a partir del segle X l'església de Porreres passà a dependre del monestir de Sant Pere de Besalú, poques són les notícies que se'n coneixen en èpoques posteriors. Tanmateix hom sap, per una butlla del papa Sergi VI datada l'any 1011 i atorgada a favor del monestir de Santa Maria de Ripoll, que aquest cenobi posseïa també diverses propietats o alous dins el terme de Porrarias.

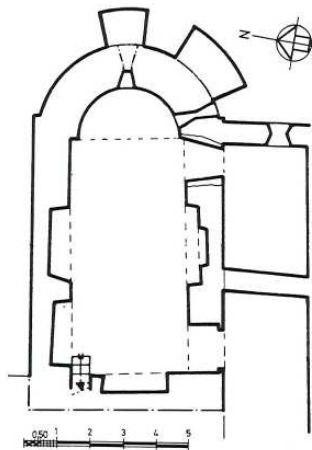
Al final de la tretzena centúria, dins la relació d'esglésies que contribuïen amb el delme al sosteniment de les croades, figura els anys 1279 i 1280 l'"ecclesia de Porcariis". Amb posterioritat, ja a la segona meitat del segle XIV, el temple de "Sancti Andree de Porreriiis" apareix esmentat l'any 1362 en el Llibre Verd del capítol de Girona, i així mateix, dins els nomenclàtors de la diòcesi gironina del final de segle, on és consignada com a "Ecclesia parochialis Sancti Andree de Porrariis".

Una última notícia documental corresponent a aquesta centúria ens assabenta que el rei Pere III de Catalunya, a fi de sufragar les despeses ocasionades per la guerra amb Sardenya, vengué l'any 1372 a diversos abats de monestirs catalans els drets de bovatge que li eren propis en algunes viles, castells i llocs, entre els quals és citada en l'escriptura la parròquia de Porrariis.

El temple de Sant Andreu, que fou durant molts segles l'església parroquial de la qual depenien les de les altres poblacions que integren la Vall del Bac, resta actualment desafectada de culte i en mal estat de conservació.

Segons diversos testimonis, l'església de Sant Andreu conservà fins els primers anys del segle XX una talla romànica de la Mare de Déu del segle XII, la qual es degué extraviar l'any 1936, quan l'església deixà de tenir les funcions parroquials, que foren assumides pel veí temple de Sant Miquel de la Torre. (MLIR)

Església

Planta, a escala 1:200, de l'església, amb una nau rectangular, coronada a llevant per un absis semicircular. J. MARGUÍ-G. ANGLADA

L'església de Sant Andreu de Porreres ha sofert al llarg del temps una sèrie d'ampliacions i reformes que han modificat la planta originària i han suposat la desaparició gairebé total de l'edifici primitiu, engolit per les construccions posteriors. L'únic element que destaca clarament del conjunt d'edificis és l'absis.

La planta corresponent a l'edifici romànic indica que aquest era d'una sola nau amb l'absis semicircular a llevant. Aquest, per la part exterior, és sustentat per dos contraforts, un dels quals, el situat al centre del perímetre absidal, ha comportat el cegament d'una finestra de doble esqueixada oberta al bell mig de l'absis.

Per això cal deduir que aquests contraforts van ésser construïts posteriorment a l'església primitiva, segurament a conseqüència del terratrèmol succeït en aquesta contrada la primera meitat del segle XV. La part superior del cos absidal és resseguida, a l'exterior, per una cornisa i per un fris sustentat per mènsules. L'aparell d'aquesta zona de l'edifici és format per petits carreus força regulars ordenats en filades.

Suposem, pel traçat de la planta, que primitivament la porta d'accés al temple era emplaçada a la façana oposada a l'absis.

Un detall de l'exterior de la capçalera de l'església amb l'absis apuntalat per uns robusts contraforts, probablement construïts a causa dels terratrèmols que castigaren la comarca durant la primera meitat del segle XV.

J. M. MELCIÓ

A la capçalera destaca l'absis semicircular, ornamentat amb un fris sostingut per mènsules sota la cornisa, i a la part central s'obre una finestra, actualment tapiada. Al costat de llevant, sota el porxo de la part inferior de la rectoria, hi ha la porta d'accés al temple, i el cloquer, antigament d'espaldana i que fou convertit en època moderna en un campanar de torre amb teulat a dos vessants, s'alça enmig de les edificacions afegides a l'obra primitiva.

Malauradament, ateses les modificacions sofertes per l'edifici no tenim prou dades per datar la construcció de l'església romànica, que presenta, però, les característiques de l'arquitectura rural del segle XII, fortament lligada a la tradició constructiva del segle anterior. (EBC-MLIR)

Restaurat, sense els edificis que la tancaven, avui és així.

Actes que es varen fer el 2019, organitzats pels Amics de l'Alta Garrotxa:

A les 10 del matí, trobada al Parador per a sortir endirecció a la Vall del Bac.

A 2/4 de 12, concentració davant l'església de Sant Andreu de Porreres i concurs de rams de flors silvestres.

A les 12, celebració de la missa i cant dels goigs.

A la sortida de missa repartiment de premis del concurs de rams de flors.

Sardanes amb CD.

A les 2 dinar, amanida, arròs, botifarra, postres, cafè, pa, vi i aigua. Donatiu 13€. Els diners que es recullen van destinats a obres de restauració de l'església.

En cas de malt temps el dinar es durà a terme al Centre Cívic de Bianya.

Des de la riera fins dalt es necessari 4x4 . A peu hi ha 40 minuts